

NÁVRHY TÉMAT NA ESEJ

I. kvinta a 1. roč.

Rozsah 6 stran bez citací (normostrana 1800 znaků), termín odevzdání
Komparativní – tzn. porovnáváte motiv, žánr, hrdinu, téma apod. minimálně u dvou autorů.
Důležitou součástí práce jsou doklady z porovnávaných textů a interpretace (nejen, co
v textu „je“, ale také, co to může znamenat a co z toho pro interpretaci díla vyplývá)
Vycházejte z četby za 2. pololetí.

- dopis jako literární žánr (autenticita/fiktivnost, vztah autor/hrdina/čtenář, román v dopisech)
- deník jako literární žánr (utváření a prezentace „já“, autenticita/fiktivnost, lež a iluze)
- paměti jako literární žánr (malé a velké dějiny, vzpomínka a nostalgie...)
- bildungsroman
- román ztracených iluzí
- psychologický román (Havlíček, Hostovský, Olbracht)
- Praha v literatuře, město v literatuře (Gogol, Neruda...)
- hospodská a kavárenská povídka (Gellner, Hašek)
- Beatníci (Ginsberg, Ferlinghetti, Kerouac)
- utopie a antiutopie (Orwell, Platonov, Zamjatin...)
- ironie, satira, groteska
- gotický román (Maturin, Lewis, Hoffmann, Poe, Urban...)
- obrazy historie v literatuře (Kömer, Šotola, Urban)
- americká „ztracená generace“ a „jazzový věk“ (Hemingway, Fitzgerald)
- romantické motivy v moderní literatuře (hrdina, prostor, témata...)

II. KOMPARATIVNÍ ESEJ sexta a 2. roč

- materiálovým východiskem je literatura 1. pololetí (dekadence, moderní básnické směry, existencialismus, absurdní drama)
 - jádrem práce je důkladná interpretace literárního textu (doložená argumenty, citacemi apod.) + komparativní analýza (pracujete s minimálně 2 texty) **motivů, žánrů, postupů** (vzhledem ke zvolenému tématu eseje)
 - rozsah 6 stran (12/1,5) + citace
- 1) Melancholie, nostalgie, splín (*Baudelaire, Verlaine, Hlaváček, Huysmans, Trakl, Reynek, Satre*)
 - 2) Nechuť, hnus, ošklivost (dekadence, expresionismus, existencialismus)
 - 3) Pojetí krásy a ošklivosti
 - 4) Cizinec, odcizení (dekadence, expresionismus, existencialismus, absurdní drama)
 - 5) Obrazy a metafora ženy
 - 6) Démoni, běsi, ďáblové, upíři
 - 7) Motivy snu (surrealistický, erotický, noční můry...)
 - 8) Hřích, pokušení, zločin, neřest

- 9) Erotické motivy
- 10) Apokalypsa, agónie, rozklad
- 11) Opojení, trans, extáze
- 12) Básnické experimenty (pásmo, volný verš...)
- 13) Absurdita (existencialismus, absurdní drama)
- 14) Obrazy totality
- 15) Groteska
- 16) Jazykové experimenty
- 17) Kouzelníci, akrobati, klauni (poetismus)

Návrhy témat na esej 2. pololetí

- východiskem je středověká a barokní literatura, případně jejich ohlasy v literatuře moderní
 - podstatná je opět vzájemná **komparace** textů (žánr, motiv, téma...) na základě jejich **interpretace**
 - rozsah 6 stran (**12 000** znaků)
 - termín odevzdání **2. června**
- starozákonní vyprávění x novozákonní vyprávění
 - starozákonní hrdina x novozákonní (Mojžíš, Abraham, David, Saul, Ježíš...)
 - ženské hrdinky (Eva, Marie,...)
 - eschatologické příběhy (Izajáš, Ezechiel, Zjevení sv. Jana)
 - žalmy (bible, Diviš, Hlaváček)
 - apokryfní příběhy
 - biblické příběhy a motivy v moderní literatuře
 - literární prostor biblických příběhů (moře, poušť, cesta, hora)
 - motiv cesty (tóra, evangelium, hrdinský epos, rytířský román, barokní epos)
 - motiv jídla, pití, hostiny (bible, Artušova smrt, Simplicius, Villon, středověké satiry...)
 - hrdina poutník (Parzival, Simplicius, Poutník – Labyrint)
 - hrdina středověké literatury (rytíř x poutník x mučedník)
 - literární prostor města (bible, Komenský...)
 - barokní expresivita
 - tance smrti
 - motiv smrti, rozpadu, rozkladu, hnití...v barokní literatuře
 - motiv těla a tělesnosti v barokní literatuře
 - motiv ďábla, pekla, hříchu v barokní literatuře
 - barokní motivy v moderní poezii (Reynek, Holan, Halas, Mácha)
 - barokní motivy v moderní próze (Mácha, Durych, Čep, Deml, Weiner, Váchal...)
 - komika doby temna – „krutý smích“, grotesknost, škleb, motiv masky
 - motiv divadla – „theatrum mundi“ (Komenský, Calderon de la Barca, barokní poezie)
 - barokní vyprávění, triviální literatura (paměti, krváky, rakvárný...)
 - láska, vášeň, neřest v literatuře
 - hřích a pokušení
 - ženské hrdinky

- monstra a příšery (bestiáře, floráře, středověké cestopisy)

III. ESEJ septima 1. pololetí

MÝTUS A MYTHOS, MÝTICKÉ MYŠLENÍ, ANTICKÁ LITERATURA, DIVADLO, AUTORSKÝ MÝTUS

Rozsah **15 000** znaků, termín

- srovnávací mytologie (jeden motiv v různých mytologiích)
- myšlení „přírodních národů“
- archetypy a archetypální postavy (Orfeus, Oidipus, Odysseus, Ofélie,...)
- Motiv cesty, putování, poutníků (Bible, Homér, Petronius, Apuleios, autorský mýtus...)
- Motiv proměny (Apuleios, Ovidius, Petronius, Kafka...)
- Motiv hostiny (Bible, Homér, Petronius, autorský mýtus...)
- Vypravěč a vyprávění v různých kulturách (Talmud, Bible, Tisíc a jedna noc)
- Podstata židovského vyprávění (talmud, chasidské příběhy)
- Představy o konci světa, mesiáš a mesianismus ve Starém a Novém zákoně
- Starozákonní vyprávění
- Žalm – od bible i moderní poezii (Hlaváček, Ivan Magor Jirous)
- Iniciační román (Kafka, Meyrink, Hesse, Kubin...)
- Pikaro a pikareskní příběh, šašci a kašpaři
- Velké postavy tragédií (Oidipus, Orestes, Hamlet, Faust)
- Shakespeare a řecká tragédie
- Shakespeare: sen a iluze, šílenství, šašci, omyl a klam, srovnání hlavních postav, komické a tragické,....
- Různé variace na Fausta
- Osud a bohové
- Hřích, vina, neřest, zločin...
- Motiv smrti, podsvětí, posledního soudu
- Kosmogonické mýty, eschatologického mýty
- Různé variace autorského mýtu: Márquez, Rushdie, Tournier, Swift, Tokarzuková, Schulz, Kafka, Grass...
- Dílčí témata autorských mýtů: motiv těla, vypravěč, časoprostor, rozpad, zánik, monstra, zrůdy, vášeň, malé x velké dějiny, krajina, paměť...

2. pololetí

Okruhy: MYTOLOGIZACE – IDEOLOGIZACE,
KÝČ, BRAKOVÁ A TRIVIÁLNÍ LITERATURA

Rozsah **15 000** znaků

- Hra a mystifikace v rámci „národního obrození“
- Emblémy, mýty, symbolické postavy jako konstruování národní identity
- Mytologičnost nacistického umění

- Socialistický realismus, zrod nové „mytologie“ – analýza podob a funkcí ideologického sdělení (poezie, román, film – *Král Šumavy, Hudba z Marsu, Zítřka se bude tančit všude, Anděl na horách, Císařův pekař, Pyšná princezna...*)
- Oficiální kultura a popkultura normalizace (seriály: *Žena za pultem, Major Zeman, Nemocnice na kraji města*, oficiální filmy 80. let: *Bony a klid, Láska z pasáže, Kamarád do deště* apod., normalizační popmusic: Gott a spol.) – ideologické kódování
- Dětská literatura – hranice didaktičnosti, angažovanosti a ideologičnosti (filmové pohádky, *Rychlé šípy x Strážci, Čtyřlístek, Neználek, O zlém brouku bramborovku, Ferda cvičí mraveniště*, strýček Jedlička...)
- Detektivka – tradiční a netradiční podoby (Robbe-Grillet, Auster, Borges, Eco, Fowles...)
- Tradice „noir“ příběhů
- Komiks – vztah obraz x text, podoby hrdinství, návrat mýtu...
- Fantasy – pravidla a podoby žánru
- Sci-fi – pravidla a podoby žánru
- Kyberpunk – vznik, pravidla a podoby žánru, hrdina (návrat westernu?)
- Erotická a pornografická imaginace – existuje „literární“ pornografie (*Příběh O, Hrad obětí*)?, tradice erotické literatury, téma vášně, neřesti a perverze (Nabokov, Jelineková, Gombrowicz)
- Estetika kýče – co je opakem kýče? Existuje intelektuální kýč (Hemingway, Kundera, Lustig)?, kýč literární versus výtvarný (analýza konkrétních děl)
- Fenomén kultu (kultura x kult) – kultovní autoři, kultovní díla, kultovní postavy...
- Román pro ženy (telenovely, „harlekýnky“...)
- Motiv města (detektivka, komiks)
- Obrazy řádu a chaosu

Návrhy témat na esej O K T Á V A

- A n a l y t i c k á, tzn. více zdrojů, nejen srovnání 2 textů, ale důkladná analýza zvoleného tématu
- práce s odbornou literaturou
- rozsah 16 000 znaků

- 1) Různé typy literárního experimentu
- 2) Představa a definice moderního a modernismu, postmodernismu
- 3) Zápas starého a nového světa, řád a chaos
- 4) Obraz totality a nesvobody – utopie a antiutopie
- 5) Různé žánrové polohy románu (iniciační, Bildungsroman, psychologický, sebereflexivní...)
- 6) Patos a ironie – dva typy literární sebereflexe
- 7) Vliv moderních básnických směrů
- 8) Různé varianty groteska a absurdity
- 9) Odraz a obraz války
- 10) Obraz nepřítele – démoni, spol. řád, byrokracie, zlo
- 11) Obraz zachránce, spasitele – kristovské motivy, vizionáři, proroci
- 12) Sakrální a profánní – kněz, chrám, svátky a rituály
- 13) Autorský mýtus
- 14) Motiv apokalypsy, zániku, rozkladu

- 15) Divočina, příroda, vesnice
 - 16) Obraz města – město jako hrdina, kulisa, genius loci
 - 17) Geometricky budovaný prostor
 - 18) Různé prostorové archetypy a atributy, horizontální a vertikální členění – brána, náměstí, hrad, okna, dveře, pokoj, podzemí, půda...
 - 19) Symbolika geografického členění (řeka, hora, propast, most, les...)
 - 20) Uzavřené prostory, odcizené prostory a překračování hranice (nemocnice, blázinec, vězení pronajaté byty)
 - 21) Intimní prostory (koupelna, ložnice, záchod, skřížky...)
 - 22) Subjektivní a objektivní čas
 - 23) Časové členění textu (denní a roční doby, cyklus, vzpomínání, vize, ---)
 - 24) Motiv snu, halucinace
 - 25) Smrt a umírání
 - 26) Motiv otce, matky, dětí
 - 27) Postavy žen a jejich funkce v mužském světě
 - 28) Zvířata
 - 29) Role umělce v moderním světě
 - 30) Postavy bláznů, bloudů, alkoholiků a blbů
 - 31) Motiv cesty, poutník
 - 32) Motiv zrcadla a dvojníka
 - 33) Motiv masky, role, divadla
 - 34) Přízraky, démoni, fantómové, monstra, Golem
 - 35) Erotika, sexualita, vášeň
 - 36) Hřích, pokušení, zločin, neřest
 - 37) Prvky "pokleslých" literárních žánrů – detektivky, dobrodružné romány
 - 38) Motiv jídla, pití, hostiny
 - 39) Kultovní postavy
 - 40) Antihrdina a "muži bez vlastností"
 - 41) Angažovaná literatura
 - 42) Text jako hra a labyrint
 - 43) Vědecko fantastická lit., kyberpunk
 - 44) Dětská literatura (Brouk Pytlík jako úděl českého intelektuála, úderník Ferda...)
 - 45) Starozákonní vyprávění x novozákonní vyprávění x mýtické x orientální – kulturní typy vyprávění (Homér, Bible, Talmud, Tisíc a jedna noc)
 - 46) Tělo a tělesnost (antické x karnevalové)
 - 47) Triviální žánry (detektivka, komiks, milostný příběh...)
 - 48) Autobiografické žánry a jejich stylizace (deníky, vzpomínky, dopisy, motáky...)
 - 49) Západ a Východ v literatuře
 - 50) Pop (soft) literatura
 - 51) Středoevropská literatura (trapnost...)
 - 52) Nechuť, hnus
 - 53) Melancholie, nostalgie, splín
- Vztah textu a obrazu (ilustrace jako interpretace)
 - Literatura a film (scénář, adaptace...)

OBOROVÝ SEMINÁŘ – ČESKÝ JAZYK A LITERATURA
Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.; 15. 6. 2011, Praha

- Literatura a divadlo, theatrum mundi – drama, tragédie..., dramatizace, proměny tragična
- Psaní a samota
- Literatura jako lék
- Čtenář a čtenářka, různé možnosti čtení...
- Román jako světská forma posvátna
- Román jako hra
- Autor v textu, různé podoby autorství
- Podoby současné české literatury
- Problém překladu
- Text a hypertext
- Kniha v éře elektronické kultury
- Knihy a knihovny